

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle siemenlaiksi sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle siemenlaiksi sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 172/2018 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Timo Rämänen, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Marja Savonmäki, maa- ja metsätalousministeriö
- tutkija Antti Laine, Luonnonvarakeskus
- valmiusasiamies Juha Mantila, Huoltovarmuuskeskus
- yksikönjohtaja Hanna Kortemaa, Elintarviketurvallisuusvirasto
- toimitusjohtaja Markku Äijälä, Boreal Kasvinjalostus Oy
- osastopäällikkö Katri Haavikko, Hankkija Oy
- edunvalvontajohtaja Susann Rännäri, Luomuliitto ry
- kasvinviljelyasiamies Mika Virtanen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- toimitusjohtaja Timo Taulavuori, Puutarhaliitto ry
- asiamies Mari Raininko, Siemenkauppiaitten yhdistys ry
- pääsihteeri Kirsi Törmäkangas, Geenitekniiikan lautakunta
- asiantuntija Martti Kinnari

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö
- Suomen siemenperunakeskus Oy
- Kauppapuutarhaliitto ry
- ProAgria Keskusten Liitto ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Tulli
- Maaseutuvirasto

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi uusi siemenlaki ja muutettavaksi sakon täytöntöönpanosta annettua lakia. Nykyinen siemenkauppalaki kumottaisiin. Laissa säädettäisiin siementen pakkaamisesta sekä merkitsemisestä ja sertifiointin poikkeuksista. Mahdollisuus perustaa yksityisiä laboratorioita Ruokaviraston laboratorion lisäksi nostettaisiin asetustasolta lain tasolle.

Valvontaviranomaisena ja sertifiointiviranomaisena toimisi Ruokavirasto. Maahantuontia valvoisi Ruokaviraston lisäksi Tulli. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi edelleen siementen markkinointia alueellaan. Valvontatehtävissä voitaisiin käyttää valtuutettuja tarkastajia ja näytteenottajia Ruokaviraston apuna. Tarkastusoikeudesta, tiedonsaantioikeudesta ja valvontarekisteristä säädettäisiin vastaavasti kuin voimassa olevassa laissa.

Hallinnollisiin pakkokeinoihin ehdotetaan uutena hallinnollista seuraamusmaksua, jolla voitaisiin nopeammin reagoida mahdollisiin laiminlyönteihin. Laissa säädettäisiin mahdollisuudesta peruuttaa laboratorion ja pakkaamon hyväksyntä tarvittaessa. Uusina asioina ehdotetaan Ruokavirastolle mahdollisuutta koneelliseen allekirjoitukseen, ottaa näytteitä tunnistautumatta etämyynissä, käyttää miehittämättömiä ilma-aluksia valvonnassa ja sulkea internetsivuja säännösten noudattamatta jättämisen vuoksi.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2019.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Valiokunta toteaa, että esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi siemenlaki ja voimassa oleva siemenlaki ehdotetaan kumottavaksi. Lakia on ajantasaistettu muun muassa vastuuviranomaisten osalta ja määritelmässä on pyritty yhdenmukaisuuteen muun lainsäädännön kanssa. Uuden siemenlain pääperiaatteet säilyvät kuitenkin pitkälti ennallaan nykyiseen lakiin verrattuna. Laissa säädetään siementen pakkaamisesta sekä merkitsemisestä ja sertifiointin poikkeuksista. Mahdollisuus perustaa yksityisiä laboratorioita Ruokaviraston laboratorion lisäksi nostetaan asetustasolta lakiin. Valvonta- ja sertifiointiviranomaisena on Ruokavirasto, ja maahantuontia valvoo sen lisäksi Tulli. ELY-keskus valvoo edelleen siementen markkinointia alueellaan. Valvontatehtävissä voidaan käyttää valtuutettuja tarkastajia ja näytteenottajia Ruokaviraston apuna.

Valiokunta pitää tärkeänä, että siemenlainsäädännöllä voidaan puuttua epäkohtiin ja laiminlyönteihin ja pitääkin perusteltuna pakkokeinoihin ehdotettua uutta hallinnollista seuraamusmaksua, jolla voidaan nopeammin reagoida laiminlyönteihin, sekä Ruokavirastolle säädettävää mahdollisuutta ottaa näytteitä tunnistautumatta etämyynissä ja mahdollisuutta internetsivujen sulkemiseen.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että siemenkauppalain ongelmalliseksi alueeksi on osin koettu ns. ankaran vastuun pykälä, jonka katsotaan kohtelevan eriarvoisesti suomalaisia toimijoita verrattuna muihin EU:n siemenalan toimijoihin. Toisaalta valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi hyvin vahvasti esiin myös ankaran vastuun tarpeellisuus esimerkiksi yksittäisen viljelijän näkökulmasta. Valiokunta toteaa, että esitys ei tältä osin tuo nykytilaan merkittävää muutosta

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

ja vahingonkorvausvastuu säilyy voimassa olevan lain mukaisesti tuottamuksesta riippumattomana.

Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että valvonnan apuna voidaan käyttää miehittämättömiä ilma-aluksia ennalta asetetun kuvaussuunnitelman ja paikkatiedon perusteella lain voimaantulosta alkaen. Miehittämätöntä ilmailua koskeva sääntely sisältyy ilmailulakiin (864/2014), ja ilmailua koskevassa lainsäädännössä on huomioitu yleinen lainsäädäntö, kuten yksityisyyden suoja, kotirauha sekä liikkumis- ja oleskelurajoitukset. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan miehittämättömästä ilmailusta ollaan lisäksi parhaillaan valmistelemissa Euroopan unionin lainsäädäntöä, jonka keskeisenä tavoitteena on luoda miehittämättömälle ilmailulle Euroopan unionin tasoinen lainsäädäntökehys. Tähän liittyen valiokunta pitää tärkeänä, että myös oikeuskysymykset liittyen siihen, kuka omistaa miehittämättömillä ilma-aluksilla kerätyn tiedon, selvitetään.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä jäljempänä ehdotettavin muutoksin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Siemenlaki

4 §. Määritelmät. Valiokunta ehdottaa pykälään lakitekniisiä tarkistuksia.

6 §. Lajikkeen testaaminen ja viljelyarvokokeet. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että pykälän ehdotettu muotoilu ei vastaa nykyistä toimintamallia viljelyarvokokeiden järjestämisessä, jossa Luonnonvarakeskuksen toimipaikkaverkoston tiivistämisen ja kumppanuusmallien kehittämisen myötä osa peltokasvien viljelyarvokokeista teetetään ulkopuolisilla toimijoilla. Sokerijuurikkaan tutkimus ja lajiketestausta ovat Sokerijuurikkaan Tutkimuskeskuksen (SjT) ja perunatutkimus Perunatutkimuslaitoksen (Petla) toimialaa. Valiokunta ehdottaakin, että pykälän 1 momentin toisen virkkeen alku muutetaan muotoon ”Luonnonvarakeskus vastaa viljelyarvokokeista”.

10 §. Muuntogeenisen lajikkeen siemenet. Valiokunta ehdottaa pykälään lakitekniistä tarkistusta.

26 §. Tarkastusoikeus. Valvontaviranomaisen tarkastusoikeudesta säädetään lain 26 §:ssä. Tarkastus on hallintomenettelyä, jolloin siihen sovelletaan hallintolain (434/2003) yleissäännöksiä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa kiinnitettiin huomiota siihen, että valvontatyypisten tarkastusten sääntelyssä on syytä viitata hallintolain 39 §:n säännöksiin hallintoasian käsittelyyn liittyvässä tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä. Valiokunta ehdottaakin, että 26 §:n 2 momenttiin lisätään viittaus hallintolain 39 §:ään.

31 §. Palveluntarjoaja. Pykälän mukaan Ruokavirasto voi siirtää 30 §:ssä tarkoitettua miehittämättömällä ilma-aluksella suoritettavan valvontatehtävän palveluntarjoajalle ja palveluntarjo-

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

ajan tulee myös huolehtia 30 §:ssä tarkoitettusta ilmoitusvelvollisuudesta. Palveluntarjoajaa ei ole esityksessä määritelty, joten palveluntarjoajat voivat olla yksityisiä henkilöitä tai yrityksiä. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pykälässä ei ole ollut tarkoituksena siirtää valvontatehtävää laajemmin palveluntarjoajalle, jolloin ehdotus olisi syytä arvioida lähemmin perustuslain 124 §:n kannalta, vaan tarkoituksena on ollut säätää avustavan tehtävän suorittamisesta viranomaiselle kuuluvan valvontatehtävän toteuttamisen yhteydessä. Tämän johdosta valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttiin lisättävän sana ”avustavan” ja samalla säädettävän ilmoitusvelvollisuudesta huolehtiminen Ruokaviraston tehtäväksi.

32 §. Valvontarekisterit. Valiokunta ehdottaa pykälään lakitekniisiä tarkistuksia.

33 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi esille, että viranomaisten asiakirjojen julkisuutta koskevista erityissäännöksistä tulee ilmetä, onko kyse julkisuuslakia täydentävästä säännöksestä vai poikkeuksesta julkisuuslakiin. Lisäksi tulee ilmetä, kenellä on pykälässä tarkoitettu oikeus tietojen luovuttamiseen. Tämän johdosta valiokunta ehdottaa pykälän alkuun lisättäväksi sanat ”Sen lisäksi” ja täsmennettävän, että oikeus tietojen luovuttamiseen on Ruokavirastolla.

35 §. Seuraamusmaksu. Valiokunta ehdottaa pykälään lakitekniisiä tarkistuksia.

36 §. Kielto saattaa markkinoille siemeniä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi esille, että siemenlain ja geenitekniikkalain suhdetta on syytä selvittää toimivallan suhteen, ja valiokunta ehdottaakin, että 36 §:n alkuun lisätään sanat ”Ellei muualla laissa toisin säädetä”. Valiokunta ehdottaa lisäksi kirjoitusvirheen korjausta pykälässä.

48 §. Voimaantulo. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että 48 §:n 2 momentin mukaan siemenkauppalaan nojalla annetut asetukset jäävät, siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa uuden siemenlain kanssa, voimaan kunnes toisin säädetään. Ehdotettu sääntely ei täytä säännösten selkeydelle ja asetuksenantovaltuuksille asetettuja vaatimuksia, joten valiokunta ehdottaa, että siirtymäsäännöksen 2 momentissa luetellaan voimaan jäävät säädökset.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 172/2018 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 172/2018 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Siemenlaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää korkealaatuista kasvintuotantoa turvaamalla hyvälaatuisten ja Suomen kasvuolosuhteisiin sopivien siementen tuotantoa ja käyttöä sekä tarvittavien tietojen antamista siemenistä.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan maatalous- ja puutarhakasvilajien lisäysaineistona käytettäviin siemeniin ja niiden tuotantoon, markkinoille saattamiseen, maahantuontiin ja maastavientiin. Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta vähäisten siemenmäärien markkinoille saattamiseen loppukäyttäjille, vähäisten siemenmäärien tuontiin henkilökohtaiseen käyttöön eikä vilja- öljy- ja kuitukasvien siementen käyttöön koristetarkoitukseen.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Toimenpiteistä hyvän kasvinterveyden tilan säilyttämiseksi sekä kasvintuhoojien torjumisesta ja leviämisen estämisestä säädetään kasvinterveyden suojelemisesta annetussa laissa (702/2003). Luonnonmukaisesti tuotettuja siemeniä koskevista vaatimuksista säädetään myös luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetussa laissa (294/2015).

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *siemenillä* maatalous - ja puutarhatuotannossa lisäysaineistona käytettäviä siemeniä ja siemenperunoita;
- 2) *sertifioiduilla siemenillä* viranomaisen tarkastamia, kansallisen ja Euroopan unionin siemeniä koskevan lainsäädännön mukaiset laatuvaatimukset täyttäviä virallisesti varmennettuja siemeniä;
- 3) *standardisiemenillä* vihanneskasvien siemeniä, jotka ovat riittävän lajikepuhtaita, tunnistettavia, täyttävät vaatimukset ja jotka on tarkoitettu vihannesten tuotantoon;
- 4) *markkinoille saattamisella* siementen hallussa pitämistä niiden myyntiä varten, myytäväksi tarjoamista tai muuta joko maksutta tai korvausta vastaan tapahtuvaa siirtoa sekä itse myyntiä, jakelua ja muita siirtomuotoja;
- 5) *vakuustodistuksella* sertifioitujen siementen pakkaukseen painettavaa tai kiinnitettävää lipuketta, jossa on tärkeimmät tiedot siemenestä;
- 6) *pakkaamotoiminnalla* siemenerien valmistamista ja pakkaamista hyväksytyissä pakkaamoissa;
- 7) *maahantuonnilla* siementen tuontia muista kuin Euroopan unionin jäsenvaltioista tai Euroopan talousalueeseen kuuluvista valtioista;
- 8) *maastaviennillä* siementen vientiä muihin kuin Euroopan unionin jäsenvaltioihin tai Euroopan talousalueeseen kuuluviin valtioihin;
- 9) *geenitekniikkamuunnetuilla siemenillä* siemeniä, jotka koostuvat geenitekniikalla muunnetusta organismista, sisältävät tällaista organismia tai on tuotettu tällaisesta organismista, jos tieteellisesti voidaan osoittaa, että siementen arvioidut ominaisuudet, mukaan lukien niiden sisältämät geenit, eroavat tavanomaisten siementen vastaavista ominaisuuksista;
- 10) *toimijalla* luonnollista henkilöä tai yksityistä tai julkista oikeushenkilöä, joka ammattimaisesti tuottaa, pakkaa, saattaa markkinoille, tuo maahan tai vie maasta siemeniä.

2 luku

Siementen markkinoille saattaminen

5 §

Siementen sertifiointi ja markkinoille saattaminen

Markkinoille saa saattaa vain 8 §:ssä tarkoitettussa kasvilajikeluettelossa tai Euroopan unionin viljelykasvilajien yleisessä lajikeluettelossa olevien lajikkeiden siemeniä.

Lisäysaineistona käytettäväksi saa markkinoille saattaa vain sertifioituja siemeniä, jotka täyttävät lajikeaitoudelle, puhtaudelle, terveydelle ja itävyydelle sekä siementen tuottamiselle, käsittelylle ja varastoinnille asetetut kansalliset ja Euroopan unionin lainsäädännön vaatimukset.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

Lisäksi markkinoille saadaan saattaa standardisiemeniä, jotka ovat riittävän tunnistettavia ja lajikeaitoja sekä täyttävät puhtaudelle, terveydelle ja itävyydelle asetetut Euroopan unionin lainsäädännön vaatimukset.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset 2 ja 3 momentissa säädetyistä siementen vaatimuksista.

6 §

Lajikkeen testaaminen ja viljelyarvokokeet

Ruokavirasto vastaa 8 §:ssä tarkoitetusta lajikeluetteluun hyväksymisen edellytyksenä olevasta lajikkeen erottuvuuden, pysyvyyden ja yhtenäisyyden testaamisesta. Luonnonvarakeskus **vas-taa viljelyarvokokeista**, joissa selvitetään lajikkeen soveltuvuus Suomen viljelyoloihin. Viljelyarvokokeet tulee järjestää kattavasti eri osissa maata huomioiden eri lajien viljelyalueet.

Toimijan tulee hakea lajiketta lajiketestauksiin ja viljelyarvokokeisiin hakemuksella. Hakija vastaa lajikkeen testaamisen ja viljelyarvokokeiden kustannuksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset lajikkeiden erottuvuuden, pysyvyyden ja yhtenäisyyden testaamisesta sekä viljelyarvokokeiden tekemisestä.

7 §

Kasvilajikelautakunta

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan kasvilajikelautakunnan, joka päättää lajikkeen hyväksymisestä 8 §:ssä tarkoitettuun kasvilajikeluetteluun ja lajikkeen hyväksymisen peruuttamisesta. Lautakunnan kokoonpanossa on otettava huomioon kasvilajikkeiden hyväksymisen kannalta riittävä asiantuntemus.

8 §

Kasvilajikeluettelo

Kasvilajikeluetteluun merkitään kasvilajikelautakunnan hyväksymät kasvilajikkeet. Kasvilajikeluetteluun voidaan hyväksyä hakemuksesta lajike, joka täyttää viljelykasvilajien yleisestä lajikeluettelosta annetun neuvoston direktiivin 2002/53/EY vaatimukset erottuvuuden, pysyvyyden ja yhtenäisyyden osalta ja jolla on mainitussa direktiivissä edellytetty viljelyarvo.

Lajikkeen hyväksyminen kasvilajikeluetteluun on voimassa hyväksymisvuotta seuraavan kymmenennen kalenterivuoden loppuun. Hyväksyminen voidaan uudistaa, jos se on perusteltu lajikkeen viljelyn merkittävyuden vuoksi ja lajike täyttää edelleen erottuvuutta, pysyvyyttä ja yhtenäisyyttä koskevat edellytykset. Uudistamista koskeva hakemus on tehtävä viimeistään kaksi vuotta ennen lajikkeen hyväksymisen voimassaoloajan päättymistä. Hyväksymisen voimassaoloaika on jatkettava toistaiseksi siihen asti, kunnes uudistamisesta päätetään.

Ruokavirasto julkaisee kasvilajikeluettelon vähintään vuosittain.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset kasvilajikeluetteluun hyväksymisen edellytyksistä, lajikkeen ylläpidosta, lajiketta luetteluun hyväksyttäessä noudatettavasta menettelystä sekä kasvilajikeluettelon julkaisemisesta ja ylläpidosta.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

9 §

Lajikkeen hyväksymisen peruuttaminen

Kasvilajikelautakunnan on peruutettava kasvilajikkeen hyväksyminen, jos:

- 1) tutkimuksin osoitetaan, että lajike ei ole erottuva, pysyvä tai riittävän yhtenäinen; taikka
- 2) lajikkeen vastuutaho sitä pyytää, paitsi jos lajikkeen ylläpito taataan ja jos samalla jokin muu toimija jatkaa lajikkeen vastuutahona.

Kasvilajikelautakunta voi peruuttaa lajikkeen hyväksymisen, jos:

- 1) lajikkeen hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty;
- 2) hyväksymistä haettaessa tai tutkimusten aikana on annettu vääriä tai harhaanjohtavia tietoja niistä seikoista, joiden perusteella hyväksyminen tehdään; tai
- 3) hyväksytyä lajiketta ei ylläpidetä lajikkeiden ylläpitämistä koskevien hyväksytyjen menettelytapojen mukaisesti.

10 §

Muuntogeenisen lajikkeen siemenet

Muuntogeeninen lajike voidaan hyväksyä hakemuksesta lajikeluetteloon 8 §:n mukaisesti. Sen lisäksi, mitä 5 §:ssä säädetään, muuntogeenisen lajikkeen siemeniä saa tuottaa ja saattaa markkinoille vain, jos tarpeelliset toimenpiteet ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien haitallisten vaikutusten toteamiseksi ja estämiseksi on tehty ja muuntogeeninen siemen on hyväksytty Euroopan unionissa viljelykäyttöön muuntogeenisistä elintarvikkeista ja rehuista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1829/2003 tai geenitekniikkalain (377/1995) mukaisesti.

11 §

Pakkaaminen ja merkitseminen

Markkinoille saatettavat siemenet on suljettava pakkauksiin. Sertifioitujen siementen pakkaukset on suljettava Ruokaviraston valvonnassa tai sen hyväksymällä tavalla. Ruokavirasto voi yksittäistapauksissa sallia siementen toimittamisen pakkaamattomina lopulliselle käyttäjälle ottaen huomioon, mitä siementen tuottamista ja markkinointia koskevissa Euroopan unionin säännöksissä säädetään.

Siementen ostajalle on pakkauksessa tai siementavaraa seuraavassa vakuustodistuksessa taikka kasvipassissa, johon on yhdistetty vakuustodistus, annettava tarpeelliset tiedot siemenistä. Osa tiedoista voidaan antaa ennakkotietoina, joiden lopullinen sisältö on jälkepäin ilmoitettava ostajalle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset siementen pakkaamisesta ja kauppaerän koosta, pakkausten ja siemenerien merkitsemisestä, ostajalle annettavista tiedoista ja niiden julkaisemisesta, ennakkotietojen käyttöehdoista sekä pakkaamattomien siementen ja niitä koskevien tietojen toimittamisesta lopulliselle käyttäjälle.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

12 §

Erityiset säännökset

Poiketen siitä, mitä 5 §:n 2 momentissa säädetään, sertifioimattomina saadaan markkinoille saattaa:

- 1) vähäisiä määriä tieteellisiin tarkoituksiin tai jalostukseen käytettäviä siemeniä;
- 2) koetoiminnassa lajikkeiden testaamiseen käytettäviä siemeniä lajikkeista, joista on tehty kasvilajikeluetteloon lisäämistä koskeva hakemus;
- 3) nurmi- ja rehuksvien sekä öljy- ja kuitukasvien tuotantoon tarkoitettuja lajikkeettomia kaupallisia siemeniä;
- 4) siementen raakaeriä, jotka toimitetaan kunnostustoimintaa ja pakkaamista varten;
- 5) huoltovarmuusvarastoitua lajikkeellista siemenviljaa, jollei markkinoille muutoin pystytä toimittamaan siemenhuollon turvaamiseksi riittävästi sertifioituja siemeniä;
- 6) geenivarojen ylläpitämiseksi ja säilyttämiseksi vähäisiä määriä alkuperäiskasvilajikkeiden siemeniä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, saadaan sertifioimattomina käsitellä ja toimittaa sopimusviljelijälle tärkkelysperunan, sokerijuurikkaan ja kuminan siemeniä, jos siemenet ovat sopimustuotannossa eivätkä poistu tuotantoketjusta markkinoille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettua sertifioimattomien siementen markkinoille saattamisesta, lajikeaitoudesta, puh-taudesta, itävyydestä, terveydestä, käsittelyn ja varastoinnin edellytyksistä sekä 2 momentissa tarkoitettua siemenen käsittelemisestä ja toimittamisesta sopimustuotannossa.

3 luku

Toiminnan harjoittaminen

13 §

Pakkaamon hyväksyminen

Siementen pakkaamotoimintaa saa harjoittaa vain Ruokaviraston tarkastamissa ja hyväksy-missä pakkaamoissa. Pakkaamon hyväksymisen edellytyksenä on, että sillä on ammattitaitoinen henkilökunta ja pakkaamotoiminnassa tarvittavat asianmukaiset tilat ja laitteet. Ruokavirasto voi asettaa pakkaamon toiminnalle ehtoja.

Pakkaamo voidaan hyväksyä enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan Ruokaviraston arvioi-man riskin mukaan. Pakkaamon hyväksymisen voimassaoloa voidaan hakemuksesta jatkaa, jos hyväksymisen edellytysten todetaan täyttyvän.

Pakkaamon on ilmoitettava toiminnassaan tapahtuneista olennaisista muutoksista Ruokaviras-tolle.

Ruokavirasto tarkastaa pakkaamoja arvioimansa riskin perusteella. Kaikissa pakkaamoissa on tehtävä vähintään yksi tarkastus pakkaamon hyväksynnän voimassaoloaikana.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset pakkaamon hyväksymisen hakemisesta, hyväksymisestä ja hyväksynnän jatkamisesta.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

14 §

Ilmoitusvelvollisuus

Siementen markkinoille saattajan, maahantuojan ja maastaviejän on tehtävä Ruokavirastolle kirjallinen ilmoitus toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassaan tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

15 §

Velvollisuus tiedoston pitämiseen

Edellä 13 ja 14 §:ssä tarkoitetun toimijan on pidettävä toiminnastaan kauppaeräkohtaista tiedostoa, josta tarvittaessa voidaan vaikeuksitta selvittää valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Tiedot tulee säilyttää kuuden vuoden ajan niiden tallentamisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset tiedoston pitämisestä, sisällöstä ja järjestämisestä.

16 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Siementen kunnostajan ja pakkaajan sekä sen, joka on tuonut siemenet Suomeen, on korvattava vahinko, joka ammattikäytössä aiheutuu käyttäjälle siitä, että siemenet eivät täytä Euroopan unionin siemeniä koskevassa lainsäädännössä, tässä laissa tai tämän lain nojalla säädettyjä vaatimuksia. Korvaus on suoritettava, vaikka vahinkoa ei ole aiheutettu tahallisesti tai huolimattomuudesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua korvausvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos se, jolta vaaditaan korvausta, saattaa todennäköiseksi, ettei siemenissä ollut vahingon aiheuttanutta virhettä silloin, kun ne toimitettiin markkinoille. Siementen kunnostajan ja pakkaajan sekä sen, joka on tuonut ne Suomeen, velvollisuudesta korvata niistä henkilölle taikka yksityiseen käyttöön tai kuluutukseen tarkoitettulle ja vahinkoa kärsineen pääasiassa sellaiseen tarkoitukseen käyttämälle omaisuudelle aiheutunut vahinko säädetään tuotevastuulaissa (694/1990).

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vahingonkorvausvelvollisuudesta käyttäjän vahingoksi poikkeava ehto on tehoton.

17 §

Kansallisesti tärkeiden peltokasvilajien siemenhuollon turvaaminen

Kansallisesti tärkeiden peltokasvilajien siemenhuollon turvaamiseksi voidaan kasvinjalostusyritykselle maksaa huoltovarmuusrahaston varoista korvausta lajikkeiden jalostustyöstä, joka tapahtuu Suomessa, ja kantasiementuotannosta.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

Valtioneuvoston asetuksella annetaan säännökset korvaukseen oikeuttavista kasvilajeista ja -lajikkeista sekä muista korvausperusteista.

4 luku

Laboratoriot

18 §

Tutkimuslaboratoriot

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä edellytetyt näytteiden käsittelytehtävät ja tutkimukset tekee Ruokavirasto tai sen hyväksymä yksityinen laboratorio tai Euroopan unionin jäsenvaltion hyväksymä laboratorio.

19 §

Yksityisen laboratorion hyväksyminen

Ruokavirasto voi hakemuksesta hyväksyä yksityisen laboratorion siemennäytteiden tutkimuksia tekeväksi laboratorioksi. Laboratorio voi olla riippumaton laboratorio tai siemenliikkeen laboratorio. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratoriolla on erikseen nimetty tutkimuksista vastaava henkilö sekä käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä toiminnan edellyttämät tekniset valmiudet.

20 §

Yksityisen laboratorion suorittamat tutkimukset

Yksityisen laboratorion on tarkastettava näytteet kansainvälisten menetelmien mukaan tai niiden puuttuessa Ruokaviraston hyväksymien kansallisten menetelmien mukaan. Laboratorion on pidettävä tiedostoa vastaanottamistaan näytteistä.

21 §

Yksityisen laboratorion valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 19 §:n mukaisesti hyväksytty yksityinen laboratorio noudattaa tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä tämän lain mukaista tehtävää suorittaessaan. Ruokavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot laboratoriolta. Ruokaviraston on tarkastettava laboratorion toiminta arvioimansa riskin perusteella. Laboratorion on tehtävä Ruokavirastolle ilmoitus toiminnassaan tapahtuneista olennaisista muutoksista.

Ruokaviraston tulee tutkia uudelleen vähintään viisi prosenttia yksityisen laboratorion sertifiointia varten tutkimista näytteistä.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

5 luku

Viranomaiset

22 §

Yleinen ohjaus ja suunnittelu

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja suunnittelu kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

23 §

Valvontaviranomaiset ja sertifiointiviranomainen

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo siementen markkinointia toimialueellaan. Siementen maahan- tuontia valvoo Ruokaviraston ohella Tulli.

Siementen sertifiointiviranomainen on Ruokavirasto.

24 §

Valtuutetut tarkastajat ja näytteenottajat

Ruokavirasto voi käyttää tarkastus- ja valvontatehtävissä apunaan tehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia ja näytteenottajia. Tarkastajat ja näytteenottajat toimivat viraston valvonnassa. Tarkastajalla tulee olla tehtävänsä hoitamiseksi riittävä siemeniä koskeva tai muu lain noudattamisen valvonnan kannalta tarvittava osoitettu ammattitaito ja näytteenottajalla riittävä asiantuntemus näytteiden ottamiseen ja käsittelyyn.

Ruokavirasto voi peruuttaa myöntämänsä valtuuden, jos valtuutettu tarkastaja tai näytteenottaja laiminlyö viraston määräämien ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkootehtäviin liittyviä velvoitteitaan vielä senkin jälkeen, kun häntä on ensin huomautettu puutteista.

Valtuutetun tarkastajan tai näytteenottajan tulee vaadittaessa esittää kirjallinen selvitys valtuutuksesta toimijalle.

Valtuutettuun tarkastajaan ja näytteenottajaan sovelletaan heidän hoitaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974)

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

6 luku

Tarkastukset ja valvonta

25 §

Valvontasuunnitelma ja valvonnan tulosten julkaiseminen

Ruokaviraston on laadittava suunnitelma valvonnan järjestämisestä ja valvontakertomus suoritetuista valvonnoista. Ruokavirasto julkaisee valvontakertomuksen osana laatimaansa raporttia Suomen elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman toteutumisesta.

Lisäksi Ruokavirasto voi julkaista tai asettaa julkisesti saataville yksittäisiä toimijoita koskevan virallisen valvonnan tuloksia koskevia tietoja edellyttäen, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

1) kyseiselle toimijalle annetaan tilanteen kiireellisyys huomioon ottaen tilaisuus tulla kuulluksi tiedoista, jotka Ruokavirasto aikoo julkaista tai muuten asettaa julkisesti saataville, ennen niiden julkaisemista tai asettamista saataville; ja

2) julkaistuissa tai muuten julkisesti saataville asetetuissa tiedoissa otetaan huomioon kyseisen toimijan esittämät huomautukset tai tiedot julkaistaan tai asetetaan saataville yhdessä näiden huomautusten kanssa.

26 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisilla sekä valtuutetuilla tarkastajilla ja näytteenottajilla on oikeus tämän lain mukaista sertifiointia, tarkastusta ja valvontaa varten tarkastaa siemenviljelyksiä sekä niiden läheisyydessä sijaitsevia viljelyksiä ja alueita, siemeniä, siementen tuotanto- ja pakkaustiloja, varastointi- ja myyntipaikkoja sekä kuljetusvälineitä, toimijan kirjanpitoa ja 15 §:ssä tarkoitettua tiedostoa sekä ottaa maksutta siemenistä näytteitä tutkimuksia varten.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen ja näytteenoton saa tehdä vain viranomainen. Tarkastus ja näytteenotto saadaan toimittaa vain, jos tarkastuksen toimittaminen on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen tässä laissa rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn ja tarkastus on välttämätön rikoksen selvittämiseksi. **Muilta osin tarkastuksessa on noudatettava mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.**

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset tarkastusten suorittamisesta, näytteiden ottamisesta ja tutkimisesta, suoritetujen tarkastusten hyväksymisestä sekä muusta tarkastus- ja valvontamenettelystä.

27 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta, julkista tehtävää hoitavalta sekä

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

tämän lain mukaisilta toimijoilta ja muilta, joita tämän lain velvoitteet koskevat. Myös valtuute-
tuilla tarkastajilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi
välttämättömät tiedot tämän lain mukaisilta toimijoilta ja muilta, joita tämän lain velvoitteet kos-
kevat.

28 §

Ulkomaiset tarkastajat

Mitä 26 ja 27 §:ssä säädetään Suomen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, kos-
kee myös Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimukses-
sa tarkoitettuja ulkomaisia tarkastajia, silloin kun kyseinen Suomea sitova kansainvälinen velvoi-
te tätä edellyttää.

29 §

Tunnistautumaton näytteen tilaaminen etämyynnissä

Valvontaviranomainen voi tunnistautumatta tilata toimijoilta etäviestintävälineiden välityksel-
lä näytteitä myytäviksi tarjottavista siemenistä. Näytteitä saadaan käyttää virallisessa valvonnas-
sa. Saatuaan näytteen valvontaviranomaisen on ilmoitettava toimijalle, että näyte on tilattu viral-
lista valvontaa varten.

30 §

Miehittämättömän ilma-aluksen käyttäminen valvonnassa

Tämän lain noudattamisen valvonnassa saadaan käyttää apuna miehittämättömiä ilma-aluksia
ennalta tehdyn kuvaussuunnitelman ja paikkatiedon perusteella.

Ilma-aluksen käyttöoikeus valvonnassa on virkavastuulla toimivalla viranomaisella. Ilma-
aluksen käytöstä valvonnassa on ilmoitettava toimijalle valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä tai
viimeistään valvontatilanteessa.

31 §

Palveluntarjoaja

Ruokavirasto voi siirtää 30 §:ssä tarkoitetun miehittämättömällä ilma-aluksella
suoritettavan **avustavan** valvontatehtävän palveluntarjoajalle. **Ruokaviraston on noudatettava**
valvontaa suorittaessaan, mitä mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti ilmoitettava ilma-aluk-
sen käytöstä valvonnassa. Palveluntarjoajan on toimitettava valvonnan tulokset Ruokavirastolle.

Palveluntarjoajalla on oltava valvonnan hoitamisen edellyttämät tekniset, ammatilliset ja toi-
minnalliset valmiudet ja henkilöstö.

Ruokavirasto voi peruttaa palveluntarjoajalle siirretyn miehittämättömällä ilma-aluksella suo-
ritettavan valvontatehtävän, jos palveluntarjoaja ei noudata 1 tai 2 momentissa säädettyjä vaati-
muksia tai edellytyksiä tai muulla tavalla olennaisesti rikkoo tähän tehtävään liittyviä velvoitteita.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

32 §

Valvontarekisterit

Ruokavirasto pitää valvontaa varten rekisteriä 13 §:ssä tarkoitetuista pakkaamohyväksynnän saaneista toimijoista, 14 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista toimijoista ja 19 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä yksityisistä laboratorioista.

Rekistereihin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) toimijan tai hyväksytyin laboratorion nimi, osoite sekä muut yhteystiedot;
- 2) hyväksytyin pakkaamon osalta pakkaamonumero ja voimassaoloaika;
- 3) toimipaikkojen osoitteet ja yhteystiedot;
- 4) toimiala tai hyväksytyin laboratorion pätevyysalue;
- 5) hyväksytyin laboratorion tutkimuksista vastaavan henkilön nimi;
- 6) **tiedot** valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista ja niiden tuloksista sekä muut valvonnassa tarvittavat tiedot;
- 7) tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta ja valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista.

Tiedot poistetaan rekistereistä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun toimija tai yksityinen laboratorio on ilmoittanut Ruokavirastolle toimintansa lopettamisesta tai toimijan toiminta on loppunut.

Tässä laissa säädetyt rekisterit ovat osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008), jäljempänä *tietojärjestelmälaki*, tarkoitettua maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää. Tässä luvussa säädettyihin rekistereihin ja asiakirjoihin sovelletaan mainittua lakia, ellei tässä luvussa/~~laissa~~ toisin säädetä.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämisestä ja luovuttamisesta säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (**yleinen tietosuoja-asetus**) **annetussa** Euroopan parlamentin ja neuvoston ~~annetussa~~ asetuksessa (EU) N:o 2016/679 (~~yleinen tietosuoja-asetus~~), tietosuojalaissa (**1050/2018**) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Henkilötietojen käsittelyyn ei kuitenkaan sovelleta, mitä mainitun asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetään.

33 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Ruokavirastolla on oikeus luovuttaa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suorittaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön asemasta tai liikesalaisuudesta ~~sa luovuttaa~~ syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna rikoksen selvittämiseksi ja tämän lain 23 §:ssä mainituille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten sekä Verohallinnolle sille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

34 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista suoritteista valtiolle perittävistä maksuista säädetään valtion maksupestelaisissa (150/1992).

7 luku

Hallinnolliset pakkokeinot

35 §

Seuraamusmaksu

Ruokavirasto voi antaa toimijalle kirjallisen varoituksen tai määrätä toimijan maksamaan vähintään 500 euron ja enintään 5 000 euron seuraamusmaksun, jos:

1) siementen markkinoille saattamisessa on rikottu 5 §:n säännöksiä siementen markkinoille saattamisesta, 12 §:n säännöksiä sertifioimattomien siementen markkinoille saattamisesta tai niiden nojalla annettuja säännöksiä taikka 36 §:n nojalla määrättyä kieltoa saattaa markkinoille siemeniä tai 37 §:n nojalla asetettuja lajikkeiden markkinointirajoituksia;

2) muuntogeenisen lajikkeen siementen tuottamisessa tai markkinoinnissa on rikottu 10 §:ää tai sen nojalla annettuja säännöksiä;

3) siementen pakkaamisessa tai pakkaamotoiminnassa on rikottu 11 tai 13 §:ää tai niiden nojalla annettuja säännöksiä taikka 13 §:n nojalla annettuja pakkaamon toimintaa koskevia ehtoja;

4) siementen ostajalle pakkauksessa tai siementavaraa seuraavissa asiakirjoissa on rikottu 11 §:ää tai sen nojalla annettuja säännöksiä;

5) 14 §:ssä säädetty ilmoitusvelvollisuus on jätetty toistuvasti kehotuksista huolimatta noudattamatta;

6) tiedoston pitämisessä on rikottu 15 §:ää tai sen nojalla annettuja säännöksiä;

7) yksityisen laboratorion toiminnassa on rikottu laboratoriolle 19—21 §:ssä säädettyjä hyväksymisen edellytyksiä.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä luonnolliselle henkilölle, jota epäillään samasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa tai jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio. Jos seuraamusmaksu on määrätty luonnolliselle henkilölle, samasta teosta ei saa tuomita tuomioistuimessa rangaistusta.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. Seuraamusmaksu täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksun määräämispäivästä.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

36 §

Kielto saattaa markkinoille siemeniä

Ellei muualla laissa toisin säädetä, Ruokavirasto voi kieltää siemenerän markkinoille saattamisen taikka kieltää pakkaamo- tai siementen markkinoille saattamista, maahantuontia tai maastavientiä harjoittavaa toimijaa markkinoimasta siemenerää, jos siemenerä, sen pakkaaminen tai sitä koskevat merkinnät eivät täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia. Kielto voidaan määrätä myös vaatimusten täyttämistä koskevien tarpeellisten tutkimusten suorittamisen ajaksi, jos on perusteltua syytä epäillä, että siemenet, niiden pakkaaminen tai niitä koskevat merkinnät eivät täytä niitä koskevia vaatimuksia. Ruokavirasto voi markkinoille saattamisen estämiseksi merkitä siemenet sopivalla tavalla.

Kielto on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä.

Jos asia ei siedä viivytystä, Ruokaviraston lisäksi myös muu 23 §:ssä mainittu valvontaviranomainen voi kieltää siemenerän markkinoille saattamisen väliaikaisesti. Muun valvontaviranomaisen antama väliaikainen kieltäminen on saatettava viivytyksettä Ruokaviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Ruokavirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua siemenerää tai siementen markkinointia koskevaa päätöstä viikon kuluessa kiellon antamisesta.

37 §

Lajikkeen siementen markkinoille saattamista koskevat rajoitukset

Maa- ja metsätalousministeriö voi kieltää maatalous- tai puutarhatuotantoon tarkoitettujen kasvilajikkeen siementen markkinoille saattamisen koko maassa tai määrättyllä alueella, jos lajikkeen viljelystä saattaisi aiheutua vahinkoa ihmisille, eläimille tai ympäristölle taikka kasvien terveyden kannalta vahinkoa muiden lajien tai lajikkeiden viljelylle ellei muussa laissa toisin säädetä.

38 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos siementen markkinoille saattaminen on 36 tai 37 §:n nojalla kielletty, Ruokavirasto voi sallia niiden käytön muuhun tarkoitukseen kuin siemeniksi taikka määrätä ne vietäviksi maasta tai hävitettäväksi, ellei muussa laissa toisin säädetä. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

39 §

Internetsivuston sulkeminen

Ruokavirasto voi määrätä toimijan hallinnoiman tai käyttämän internetsivuston suljettavaksi, jos sen välityksellä markkinoille saatettavat siemenet eivät täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia tai siemenistä sivustolla annetut tiedot ovat sellaiset, että ne johdattavat lopullisen käyttäjän

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

harhaan. Määräys internetsivuston sulkemisesta voidaan antaa väliaikaisena asian selvittämisen tai epäkohdan korjaamisen ajaksi.

Jos 1 momentin mukaisesti markkinoille saatettavaksi tarkoitetut siemenet eivät täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia tai siemenistä annetut tiedot ovat totuuden vastaisia taikka oleellisesti harhaanjohtavia, Ruokavirasto voi internetsivuston sulkemisen lisäksi ryhtyä 36 §:ssä säädettyihin toimenpiteisiin.

40 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto voi tehostaa 36 §:ssä tarkoitettua siemenen markkinoille saattamista koskevaa kieltoa tai 38 §:ssä tarkoitettua siementen hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määräystä taikka 39 §:ssä tarkoitettua internetsivuston sulkemista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhkasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

41 §

Laboratorion hyväksymisen peruuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa yksityisen laboratorion hyväksymisen, jos laboratorio tai siellä harjoitettava toiminta olennaisesti rikkoo tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia eikä laboratorio Ruokaviraston määräyksestä huolimatta korjaa puutteita kohtuullisessa määräajassa.

Jos Ruokavirasto katsoo, että puute laboratorion toiminnassa on sellainen, että se voi vaarantaa tutkimustulosten luotettavuuden, Ruokavirasto voi määrätä hyväksymisen peruutetuksi myös 1 momentissa tarkoitettun puutteen korjaamiseksi tarvittavaksi kohtuulliseksi määräajaksi.

Ruokaviraston on peruutettava yksityisen laboratorion hyväksyntä, jos laboratorio sitä pyytää tai jos laboratorio on lopettanut toiminnan, jonka perusteella se on hyväksytty.

42 §

Pakkaamon hyväksymisen peruuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa pakkaamon hyväksymisen, jos pakkaamo tai siellä harjoitettava toiminta olennaisesti rikkoo tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia eikä pakkaamo Ruokaviraston määräyksestä huolimatta korjaa puutteita kohtuullisessa määräajassa.

Ruokaviraston on peruutettava pakkaamon hyväksyminen, jos pakkaamo sitä pyytää tai jos pakkaamo on lopettanut pakkaamotoiminnan, jonka perusteella se on hyväksytty.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

8 luku

Erinäiset säännökset

43§

Koneellinen allekirjoitus

Automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tehty tämän lain mukainen päätös sekä asiaan liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

44§

Muutoksenhaku

Ruokaviraston päätökseen sekä päätökseen, jonka kasvilajikelautakunta on antanut lajikkeen hyväksymistä koskevaan hakemukseen, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai elinkeinonharjoittajan kotipaikan perusteella.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 36 §:n 3 momentissa tarkoitettua väliaikaista markkinointikieltoa koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

45 §

Täytäntöönpano

Tämän lain nojalla tehtävässä muussa kuin hallinnollista seuraamusmaksua koskevassa päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

46 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) tuottaa tai saattaa markkinoille siemeniä vastoin 5 tai 12 §:ssä säädettyä taikka rikkoo 36 §:n nojalla määrättyä siementen markkinointikieltoa,

2) saattaa markkinoille siemeniä, jotka eivät täytä 11 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä siementen pakkaamiselle tai merkitsemiselle asetettuja vaatimuksia,

3) pakkaa siemeniä ilman 13 §:ssä tarkoitettua pakkaamon hyväksyntää tai jatkaa toimintaansa, vaikka pakkaamon hyväksyminen on 42 §:n nojalla peruutettu,

4) laiminlyö 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuuden taikka

5) laiminlyö 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua tiedoston pitämisen,

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *siemenrikkomuksesta* sakkoon. Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Ruokavirasto tekee 5 luvussa tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä.

47 §

Poliisin virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

48 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan siemenkauppalaki (728/2000). Seuraavat siemenkauppalain nojalla annetut säädökset niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen jäävät edelleen voimaan:

1) korvauksen maksamisesta kansallisesti tärkeiden peltokasvien jalostustyöstä ja kantasiementuotannosta annettu valtioneuvoston asetus (1525/2015);

2) siemenkaupan valvonnasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (18/17);

3) alkuperäiskasvilajikkeiden sekä erityisiin kasvuolosuhteisiin kehitettyjen vihanneslajikkeiden hyväksymisestä ja siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (25/10);

4) kylvösiemenseoksista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (8/18);

5) kasvilajikelautakunnasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (22/10);

6) kasvilajikkeiden lajikeluettelosta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (51/04);

7) juurikkaiden siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (114/00);

8) vihanniskasvien siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (6/14);

9) siemenperunan kaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (3/15);

10) öljy- ja kuitukasvien siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (9/16);

11) nurmi- ja rehukasvien siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (15/13);

12) viljakasvien siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (16/13);

13) viranomaisen valvomasta näytteenotosta ja laboratoriotarkastuksesta kylvösiementuotannossa annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (29/05);

14) hukkakaurasta kylvösiementuotannossa annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (2/15);

15) poikkeuksista rehukasvien siemenseosten markkinointiin luonnollisen ympäristön säilyttämiseksi annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (26/11). Siemenkauppalain nojalla annetut maa- ja metsätalousministeriön asetukset jäävät, siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän lain kanssa, edelleen voimaan kunnes toisin säädetään.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

49 §

Siirtymäsäännös

Ennen tämän lain voimaantuloa siemenkauppalaan 11 §:n nojalla saatu pakkauslupa on ilman eri hyväksyntää voimassa pakkausluvun voimassaolon ajan. Lisäksi ennen tämän lain voimaantuloa mainitun lain 12 §:n nojalla ilmoituksen tehnyt kylvösiemenen markkinointia, maahantuontia ja maastavientiä harjoittava elinkeinonharjoittaja saa jatkaa toimintaansa tekemättä tämän lain 14 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta toiminnan aloittamisesta.

Ruokaviraston ennen tämän lain voimaantuloa siementen tuotannon ja käytön valvontaan valtuuttamat tarkastajat tai näytteenottajat saavat toimia 24 §:ssä tarkoitettuina valtuutettuina tarkastajina tai näytteenottajina ilman eri valtuutusta.

2.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1107/2017, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu öljypäästömaksu, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja siemenlain (/) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 1.2.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Kari Kulmala sin
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Teuvo Hakkarainen ps
jäsen Hanna Halmeenpää vihr
jäsen Lasse Hautala kesk
jäsen Reijo Hongisto sin
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Mats Nylund r
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves